Deloitte

RAAD

Deloitte Accountants B.V.
Schenkkade 47
2595 AR Den Haag
Postbus 90721
2509 LS Den Haag
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9815
www.deloitte.nl

GEMEENTE HILLEGOM
Nummer :
Datum : - 1 OKT 2012
Route : afgedaan
FIN.

Gemeente Hillegom
Hoofdstraat 115
2181 EC HILLEGOM

Datum
21 september 2012

Behandeld door
drs. R.D.H. Killeen RA MGA

Ons kenmerk
003.021/2012/007-ah

Onderwerp
Auditplan 2012

Uw kenmerk

Geachte leden van de raad,

Wij hebben het genoegen u hierbij het auditplan 2012 voor uw gemeente aan te bieden.

Wij vertrouwen dat deze informatie u van dienst zal zijn en zijn uiteraard bereid eventuele vragen hierover te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

Deloitte Accountants B.V.

drs. R.D.H. Killeen RA MGA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte zijn de 'Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, november 2010' gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.
Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853.

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte.

Gemeente Hillegom

Auditplan 2012

Deloitte.

3
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Inhoudsopgave

Opdracht 4

Controleaanpak en risicoanalyse 5

Reikwijdte van de controle 9

Uitvoering van het auditplan 10

Communicatie 12

Onze inzet 14

Bijlagen 15

- Bijlage A - Controleaanpak Deloitte 16
- Bijlage B - Ontwikkelingen in wet- en regelgeving 18
- Bijlage C - Corporate Governance 26
- Bijlage D - Ontwikkelingen binnen de sector 27

Deloitte.

4
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Opdracht

Opdracht voor de controle van de jaarrekening

Hierbij ontvangt u ons plan van aanpak voor de controle van de jaarrekening 2012 van de Gemeente Hillegom. Het auditplan is ontworpen om een controleverklaring bij de jaarrekening 2012 van uw gemeente, opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (het BBV), af te geven met inachtneming van onze professionele standaarden.

Met dit auditplan willen wij u informeren over onze controleaanpak en de wijze waarop wij dat voor de Gemeente Hillegom vorm willen geven. Dit plan is ons inziens een belangrijk hulpmiddel in de communicatie tussen Deloitte en uw gemeente. Wij benadrukken dat het auditplan weliswaar onze verantwoordelijkheid is maar geen eenzijdig stuk van Deloitte is. Het vormt een weerslag van gezamenlijke prioriteiten, specifieke aandachtsgebieden, wederzijdse verwachtingen en tijdschema's. Van belang is dat het plan aansluit bij de onderkende doelstellingen en prioriteitsstellingen van uw gemeente. De uitwerking van dit plan is continue in ontwikkeling op basis van de gebeurtenissen en actuele situatie bij uw gemeente.

Deloitte.

5
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Controleaanpak en risicoanalyse

Controle aangepast aan de activiteiten van Gemeente Hillegom en de sector waarbinnen deze werkzaam is

De aanpak van de controle is gebaseerd op gedegen kennis van uw gemeente. De eerste stap die wij zetten is het verkrijgen van een inzicht in uw bestaande relaties en activiteiten en in uw doelstellingen. Op basis van deze informatie stellen wij een specifiek auditplan voor u op, waarin rekening wordt gehouden met uw omstandigheden. Zowel uw medewerkers als het controleteam van Deloitte worden zodoende in staat gesteld zich te concentreren op de belangrijkste jaarrekeningposten en transacties.

Onze focus op uw belangrijkste aandachtsgebieden

Onze aanpak kenmerkt zich door een risicobenadering, waarbij de focus wordt gelegd op wat er fout kan gaan en tot een afwijking van materieel belang kan leiden in belangrijke jaarrekeningposten en toelichtingen. Als wij de controle van de Gemeente Hillegom vanuit dit perspectief benaderen, betekent dit dat wij aandacht besteden aan die gebieden die er echt toe doen en dat wij slechts in beperkte mate werkzaamheden uitvoeren op punten die niet of weinig relevant zijn.

Kort gezegd komt het erop neer dat wij gepaste, maar geen overbodige controlewerkzaamheden uitvoeren. Wij starten het auditplan voor uw gemeente op het niveau van de gemeentelijke jaarrekening, om vast te kunnen stellen voor welke belangrijke jaarrekeningposten en toelichtingen werkzaamheden nodig zijn. Vervolgens werken wij voor ieder van de geïdentificeerde gebieden het auditplan verder uit zodat onze procedures zich specifiek richten op de risico's van afwijkingen van materieel belang binnen die gebieden. Meer informatie over onze controleaanpak is te lezen in bijlage A.

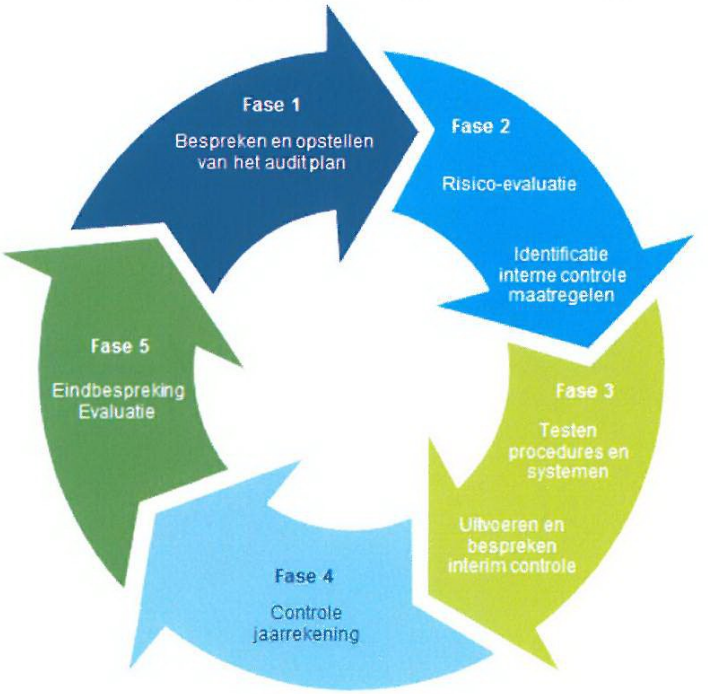

Significante risico's

Op basis van de kennis die wij tot dusver hebben verkregen van uw gemeente zijn wij van mening dat de volgende gebieden verhoogde risico's vertegenwoordigen en dus extra aandacht vergen.

Deloitte.

6
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Onze geplande controleaanpak voor deze risicogebieden is eveneens opgenomen inclusief een beschrijving op hoofdlijnen van de wijze waarop wij onze controletechnieken en controlewerkzaamheden gaan richten. Tijdens de uitvoering van onze controlewerkzaamheden wordt onze risicoanalyse voortdurend geactualiseerd. Wij stellen u op de hoogte van belangrijke wijzigingen in onze risicoanalyse. Dit doen wij primair in periodieke gesprekken met u en via onze rapportages.

Significante risico's		
Belangrijkste risicogebieden	**Omschrijving risico / aandachtsgebied**	**Voorgenomen controleaanpak Deloitte**
Follow up managementletter en accountantsverslag 2011	In het afgelopen jaar hebben wij in onze managementletter en het accountantsverslag onze bevindingen uiteengezet. Hierin zijn ook mogelijke verbeteringen voor de administratieve organisatie en interne beheersing opgenomen.	Nagaan in hoeverre opvolging is gegeven aan de adviezen en aanbevelingen uit de rapportages over het boekjaar 2011.
Risicogebieden - Verbonden partijen	De Gemeente Hillegom heeft de uitvoering van enkele gemeentelijke taken ondergebracht bij enkele verbonden partijen. Het onderbrengen van activiteiten bij deze verbonden partijen ontslaat uw gemeente niet van de verantwoordelijkheid voor de activiteiten of transacties welke binnen deze verbonden partijen plaatsvinden.	Beoordelen of in de overeenkomst met de verbonden partijen voldoende mogelijkheden zijn opgenomen om controle op de rechtmatige besteding van de middelen uit te voeren. Beoordelen of systeem van tussentijdse informatievoorziening vanuit de verbonden partijen voldoende informatie geeft voor tussentijdse beoordeling van de ontwikkelingen bij de verbonden partij.

Deloitte.

Risicogebieden - Grondexploitatie	Als gevolg van de economische crisis kan de onderhanden werkpositie in de grondexploitatie oplopen, met het risico dat de gemaakte kosten niet meer worden terugverdiend bij verkoop van de kavels. Met name wordt aandacht besteed aan de projecten in de realisatie en nazorg-fase. De commissie BBV heeft een nieuwe notitie Grondexploitatie gepubliceerd, daarin zijn enkele stellige uitspraken gedaan naar aanleiding van de waardering van de niet in exploitatie genomen grond (NIEGG's).	Beoordelen van de procedures rondom de (waardering van) de grondexploitatie. Beoordelen van de uitgangspunten en de periodiciteit van de kostprijscalculatie. Beoordelen van de procedures rondom kostenbewaking van de complexen. Beoordelen van de uitgezette acties naar aanleiding van de waardering van de NIEGG's van uw gemeente.
Onderhoud kapitaalgoederen	Binnen de Gemeente Hillegom is een groot vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen als wegen, riolering, civiele kunstwerken, groen, verlichting en gebouwen. Vanwege het grote financiële belang van het periodieke onderhoud van deze kapitaalgoederen is het van belang dat het onderhoud op de kapitaalgoederen in financiële zin gewaarborgd is c.q. dat hieraan geactualiseerde meerjarenonderhoudsplannen ten grondslag liggen.	Beoordelen opzet en bestaan en werking van de interne beheersing rondom onderhoud van kapitaalgoederen.
Wettelijke voorschriften - Fraude	Het management verkeert in de positie om fraude te plegen, omdat zij de administratie direct of indirect kan manipuleren en valse financiële overzichten kan opstellen door controlemaatregelen te doorkruisen die anders doelmatig lijken te werken.	Toetsing van de juistheid van journaalposten in het grootboek en andere wijzigingen in de opstelling van de financiële overzichten. Inzicht verkrijgen in de zakelijke grondslag van significante transacties die geen onderdeel vormen van de normale bedrijfsuitoefening van de gemeente of die anderszins ongebruikelijk lijken in het licht van onze kennis van de gemeente en haar omgeving.

Deloitte.

8
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Aandachtsgebieden en wensen Gemeente Hillegom

Zoals in de paragraaf inleiding al is aangegeven, bestaat voor de Gemeente Hillegom de mogelijkheid om speerpunten in te brengen, die wij in onze controle zullen betrekken. Deze speerpunten kunnen naar voren komen als gevolg van interne en externe ontwikkelingen, maar kunnen ook ontstaan uit eigen specifieke wensen en aandachtsgebieden. De volgende speerpunten c.q. wensen zijn benoemd:

Significante risico's		
Belangrijkste risicogebieden	**Omschrijving risico / aandachtsgebied**	**Voorgenomen controleaanpak Deloitte**
Grote projecten	Bewaking / Beheersing financiële voortgang grote projecten	Beoordelen opzet en bestaan van administratieve organisatie en interne beheersing rond de financiële voortgangsbewaking van één groot project (Reconstructie N 208).

Deloitte.

9
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Reikwijdte van de controle

In samenspraak met de raad van uw gemeente bepalen wij de aard en reikwijdte van de controleprocedures op basis van de in het vorige hoofdstuk omschreven controleplanning, gericht op het vaststellen van risico's van afwijkingen van materieel belang in significante jaarrekeningposten en toelichtingen. Enkele andere factoren die wij in aanmerking nemen bij het vaststellen van de reikwijdte van de controle van de Gemeente Hillegom zijn:

- de complexiteit en aard van de werkzaamheden, interne beheersingsmaatregelen en administratieve verantwoording;
- de mate van (de)centralisatie van processen en beheersingsmaatregelen, waaronder de omvang van relevante beheersingsmaatregelen op entiteitsniveau;
- de aard en omvang van onvolkomenheden in interne beheersingsmaatregelen en afwijkingen in de financiële overzichten die in de huidige en voorgaande perioden zijn vastgesteld;
- wijzigingen in de samenstelling van het bestuur en het management;
- de complexiteit van de onderliggende IT-infrastructuur.

Specifieke controleverklaringen

Gedurende het jaar dient een aantal verantwoordingen te worden voorzien van een controleverklaring, veelal ten behoeve van diverse ministeries.

In samenspraak met de verantwoordelijke medewerkers van de afdelingen streven wij naar een optimale en tijdige voorbereiding, uitvoering en afronding van de controles. Wij bespreken onze bevindingen en eventueel onderkende verbeter- of aandachtspunten met de betrokken medewerkers om in de toekomst problemen te beperken of te voorkomen. Indien de controlebevindingen daartoe aanleiding geven worden in de aanbiedingsbrief bij de controleverklaring de belangrijkste verbeterpunten opgenomen.

De gemeente zorgt voor verzending aan de gebruiker van de controleverklaring en de afwikkeling van eventuele actiepunten.

Deloitte.

10
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Uitvoering van het auditplan

Interne controle

Onderdeel van de uitvoering van het auditplan is het evalueren van de opzet, de toetsing en werking van de interne beheersingsmaatregelen en het uitvoeren van gegevensgerichte controlewerkzaamheden. Waar mogelijk voeren wij testwerkzaamheden van interne beheersingsmaatregelen en gegevensgerichte werkzaamheden gelijktijdig uit, in overeenstemming met de Nederlandse Controlestandaarden

Onze toetsing van de interne beheersingsmaatregelen die betrekking hebben op de financiële rapportage bevat controlecomponenten op gemeenteniveau, zoals de controleomgeving, risicoanalyse, informatie en communicatie en monitoring, als controlecomponenten op procesniveau. Toetsing op procesniveau omvat organisatiegerichte controlewerkzaamheden ten aanzien van relevante potentiële fouten in belangrijke jaarrekeningposten en toelichtingen.

Hoewel onze controle niet gericht is op het verschaffen van zekerheid ten aanzien van de algehele werking van de controlemaatregelen binnen de groep, rapporteren wij aan het management aanbevelingen ten aanzien van bestaan en werking van de interne controlemaatregelen die wij naar aanleiding van onze controlewerkzaamheden hebben geconstateerd.

De efficiëntie van onze testwerkzaamheden van de interne controlemaatregelen is afhankelijk van de processen en de procedures die het management zelf hanteert voor toetsing van de interne controlemaatregelen ten aanzien van de financiële verslaggeving. De mate waarin zekerheid kan worden ontleend aan deze werkzaamheden zal worden beoordeeld op basis van de Nederlandse Controlestandaarden.

Coördinatie met uitgevoerde verbijzonderde interne controlewerkzaamheden (IC)
Bij de uitvoering van onze risicoanalyse en het bepalen van de reikwijdte van de controle voor het jaar 2012 maken wij gebruik van uw IC. Onze vaardigheden, kennis en ervaring vormen een aanvulling op die van uw interne controlemedewerkers. Verregaande integratie en communicatie tussen de IC van uw gemeente en het controleteam is essentieel voor de uitvoering van een efficiënte controle. Door de inhoud van het auditplan te coördineren en gebruik te maken van de werkzaamheden van de IC van de Gemeente Hillegom, voorkomen wij duplicatie van werkzaamheden en minimaliseren wij de onderbreking van de werkzaamheden binnen de organisatie. Ook verhogen wij hiermee de effectiviteit van de controle.

Om de coördinatie met IC te ondersteunen, ondernemen wij de volgende acties:

- regelmatig planningsbesprekingen houden met medewerkers belast met IC;
- gezamenlijk risico's beoordelen en de gevolgen daarvan voor het auditplan evalueren;
- informatie over de status van de controle, kennis en bevindingen uitwisselen;
- optimaal gebruik maken van de werkzaamheden van IC.

Deloitte.

11
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Gegevensgerichte controlewerkzaamheden en fraudegerelateerde werkzaamheden

Onze gegevensgerichte controlewerkzaamheden bestaan uit een specifieke combinatie van cijferanalyses en detailcontroles van transacties en saldi. Deze werkzaamheden zijn ontworpen om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de financiële overzichten geen afwijkingen van materieel belang bevatten.

Op basis van de Nederlandse Controlestandaard 240 "De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van de controle van financiële overzichten" en het feit dat regelgevers voortdurend de nadruk leggen op de verantwoordelijkheid van de accountant voor het ontdekken van fraude tijdens de uitvoering van de controle, voeren wij controlewerkzaamheden uit op frauderisico's die zich voordoen bij uw gemeente.

Onderdeel van deze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude betreffen onder meer een evaluatie van de opzet en werking van de procedures die het management hanteert om het risico van materiële onjuistheden als gevolg van fraude te identificeren en daarop te reageren, met inbegrip van de programma's en controlemaatregelen die het management heeft ingevoerd om dat risico te ondervangen.

Wij vragen het management om inlichtingen met betrekking tot:

- De analyse door het management van het risico van een materiële onjuistheid in de jaarrekening als gevolg van fraude;
- De procedures die het management hanteert om de risico's van fraude binnen de entiteit te identificeren en daarop te reageren;
- Communicatie, indien aanwezig, van het management aan functionarissen belast met governance over haar procedures voor het identificeren van en reageren op frauderisico's binnen de entiteit;
- Communicatie, indien aanwezig, van het management aan werknemers over haar visie op de bedrijfsvoering en ethisch gedrag.

Deloitte.

12
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Communicatie

Overzicht van communicatie en gespreksonderwerpen

Omdat het auditplan gedurende het gehele jaar wordt uitgevoerd, worden ook gedurende het jaar de resultaten van de uitvoering van onze procedures geanalyseerd en worden (voorlopige) conclusies getrokken. Hierover communiceren wij op gepaste tijden met [het management//het directieteam// het college//de auditcommissie//het auditcomité//de raad]. Het overzicht hieronder geeft het verwachte tijdsverloop weer van onze relevante communicatie of informatie.

De onderstaande planning is indicatief. De definitieve planning zal in overleg met de Gemeente Hillegom worden opgesteld, zodat onze werkzaamheden aansluiten op uw planning-en-control cyclus.

Onze rapportages naar aanleiding van de interimcontrole en de jaarrekeningcontrole zullen wij, in het kader van hoor en wederhoor, afzonderlijk bespreken. De rapportage naar aanleiding van de interimcontrole (managementletter) wordt gericht aan het college, het accountantsverslag naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole (en controleverklaring) rechtstreeks aan de raad met een afschrift aan het college.

Beschrijving communicatie tweede halfjaar 2012
Augustus / September
Bespreking werkgroep accountantscontrole auditplan
Pre-audit meeting
Opdrachtbevestiging
Aanlevering audit plan
Communicatie van onze visie op het risico van fraude
September / Oktober
Uitvoering interim controle
Bespreking bevindingen en concept-managementletter met het [management]
Behandeling van de managementletter in de vergadering van [College]
Bespreking managementletter in werkgroep accountantscontrole (indien gewenst)
Beschrijving communicatie eerste halfjaar 2013
Januari
Tussentijdse SiSa-controle
Februari / Maart
Uitvoering jaarrekeningcontrole

Deloitte.

13
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

April / Mei
Bespreking bevindingen concept-accountantsrapport met het [College]
Behandeling van het accountantsrapport en controleverklaring in de vergadering van de werkgroep accountantscontrole / de raad

Deloitte.

14
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Onze inzet

Wij willen Gemeente Hillegom onderscheidende professionele dienstverlening bieden tegen een redelijke vergoeding. Onze bewezen deskundigheid en ons streven naar tijdige en responsieve dienstverlening zetten wij in voor een goede professionele samenwerking. Daarbij werken we kostenbewust en voldoen daarbij aan professionele standaarden en richtlijnen. Bij de bepaling van onze inzet zijn wij uitgegaan van de volgende randvoorwaarden:

- De kwaliteit van de door u aangeleverde jaarrekening, de SiSa-bijlage en andere te controleren stukken voldoen aan de wettelijke voorschriften, wat blijkt uit een intern uitgevoerde kwaliteitsbeoordeling. Hiertoe ontvangt u van ons te zijner tijd de checklist jaarverslaggeving en de checklist op te leveren stukken bij de jaarrekening.
- De te controleren bescheiden worden door u conform planning opgeleverd.
- De te controleren bescheiden worden overeenkomstig de gemaakte werkafspraken aangeleverd. Een gestructureerde vastlegging van de onderliggende documentatie is voor de aanvang van de controle aanwezig, zoals aansluitingen van sub administraties op de financiële administratie, besluiten, beschikkingen en andere relevante documenten ter onderbouwing van de informatie in de jaarrekening.
- De in de processen opgenomen interne beheersingsmaatregelen zijn voor ons toetsbaar en verifieerbaar.
- Er heeft een effectieve verbijzonderde interne controle plaatsgevonden.
- Uw medewerkers zijn tijdens onze werkzaamheden beschikbaar voor het stellen van vragen.
- Evt. specifiek met de cliënt gemaakte afspraken.

Toekomstige ontwikkelingen

Wij volgen ontwikkelingen op het gebied van nieuwe richtlijnen en voorschriften op de voet. Deze ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de omvang van onze werkzaamheden en het auditbudget. Indien er aanleiding is om de invloed van dergelijke ontwikkelingen te berekenen, informeren wij u en het management dan ook hierover.

Deloitte.

15
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Bijlagen

Bijlage A- Controleaanpak Deloitte

Bijlage B - Ontwikkelingen in wet- en regelgeving

Bijlage C - Corporate Governance

Bijlage D - Ontwikkelingen binnen de branche

Deloitte.

16
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Bijlage A - Controleaanpak Deloitte

Binnen de publieke sector waarin de Gemeente Hillegom werkzaam is, is het delen van onze kennis en ervaring op het gebied van administratieve verantwoording en financiële verslaglegging van groot belang. Daarnaast bieden wij u de grootst mogelijke deskundigheid ten aanzien van de specifieke risico's en sectorspecifieke onderwerpen waarmee uw gemeente wordt geconfronteerd. Onze controleaanpak onderscheidt zich door de inzet van een brede groep professionals met specifieke sector- en functionele deskundigheid.

Controle aangepast aan de activiteiten van de Gemeente Hillegom en de publieke sector waarbinnen deze werkzaam is

De aanpak van de controle van de Gemeente Hillegom is gebaseerd op gedegen kennis van uw gemeente. De eerste stap die wij zetten is het verkrijgen van een diepgaand inzicht in uw bestaande relaties en activiteiten en in uw (meerjarige) bedrijfsdoelstellingen. Op basis van deze informatie stellen wij het voorliggende specifieke auditplan voor u op, waarin rekening wordt gehouden met uw unieke omstandigheden en waarmee verrassingen worden voorkomen en zowel medewerkers van uw gemeente als het controleteam van Deloitte in staat worden gesteld zich te concentreren op de belangrijkste jaarrekeningposten en transacties.

Onze focus op uw belangrijkste risico's

Als wij het hebben over een op maat gemaakte en op risico`s gerichte controlebenadering, bedoelen wij meer dan de nadruk leggen op de belangrijkste risico's. Onze aanpak kenmerkt zich door een risicobenadering, waarbij de focus wordt gelegd op wat er fout kan gaan en tot een afwijking van materieel belang kan leiden in belangrijke jaarrekeningposten en toelichtingen. Als wij de controle van uw gemeente vanuit dit perspectief benaderen, betekent dit dat wij aandacht besteden aan die gebieden die er echt toe doen en dat wij slechts in beperkte mate werkzaamheden uitvoeren op punten die geen of weinig aanvullende controlezekerheid bieden. Kort gezegd komt het erop neer dat wij gepaste, maar geen overbodige controlewerkzaamheden uitvoeren. Wij starten het auditplan voor de Gemeente Hillegom op het niveau van de financiële overzichten (begroting, jaarstukken), om vast te kunnen stellen voor welke belangrijke jaarrekeningposten en toelichtingen werkzaamheden nodig zijn. Vervolgens werken wij voor ieder van de geïdentificeerde gebieden het auditplan verder uit zodat onze procedures zich specifiek richten op de risico's van afwijkingen van materieel belang binnen die gebieden.

Werkzaamheden op maat

Wij stemmen de aard, het tijdstip en de omvang van onze controlewerkzaamheden af op het risiconiveau dat is vastgesteld voor elke belangrijke jaarrekeningpost, soort transactie of toelichting en de relevante beweringen op het niveau van deze posten, transacties of toelichtingen. De beslissingen die vervolgens worden genomen zijn een kwestie van professioneel oordeel. Op dit punt worden de omvang van de bronnen van Deloitte, de diepgaande kennis van professionele standaarden en richtlijnen en de risk-based approach gecombineerd tot een controle die op maat is gemaakt voor uw gemeente.

Deloitte.

17
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Bij de ontwikkeling van een auditplan voor alle materiële jaarrekeningposten houden wij rekening met:

- Wat er fout kan gaan en kan leiden tot een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten.
- De controlemaatregelen die het management heeft vastgesteld, gedocumenteerd en getoetst.
- De aard en omvang van de benodigde gegevensgerichte werkzaamheden.

Deloitte.

18
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Bijlage B - Ontwikkelingen in wet- en regelgeving

Rechtmatigheid - Notitie Verbonden partijen en aanbesteding

Financiële beheershandelingen voortkomend uit transacties met of door verbonden partijen dan wel als gevolg van relaties met verbonden partijen kunnen object van rechtmatigheidcontrole zijn bij de gemeente of provincie. Dit is het geval als deze transacties of relaties financiële consequenties hebben die tot uiting (moeten) komen in de jaarrekening van de gemeente of provincie.

Het rechtmatigheidsoordeel bij een gemeente kan worden beïnvloed door niet rechtmatig handelen van een instelling waarmee de gemeente is verbonden, indien:

- in de regeling, statuten, oprichtingsakte of overeenkomst is geregeld dat voorwaarden aan de bijdrage zijn verbonden waaraan de instelling zich moet houden om niet gehele of gedeeltelijke vermindering van de bijdrage van de gemeente of provincie te krijgen;
- de verbonden partij een mandaat heeft om namens en met geld van de gemeente of provincies te handelen, waarbij de gemeente of provincie feitelijk opdrachtgever is;
- de verbonden partij een eigen rechtspersoonlijkheid heeft en een aanbesteding doet, terwijl deze verbonden partij binnen de gezagsstructuur van de gemeente of provincie valt als ware het een eigen overheidsdienst, die het merendeel van haar werkzaamheden verricht voor de gemeente of provincie;
- de verbonden partij geen eigen rechtspersoonlijkheid heeft en de opdracht daarmee feitelijk is verstrekt door de gemeente of provincie.

Wij verwijzen u naar de notitie van de commissie BBV voor verdere informatie.
(www.commissiebbv.nl, onderdeel Rechtmatigheid)

BBV - Notitie grondexploitatie

De notitie grondexploitatie is een bijgestelde versie van de notitie grondexploitatie van januari 2008. Een reden voor een aangepaste notitie zijn de gevolgen van de financieel-economische crisis voor de grondexploitaties. De commissie wil door middel van de aangepaste notitie een nadere verduidelijking geven op het verwerken van de financiële consequenties in begroting en jaarrekening.

De notitie behandelt verschillende aspecten van de (gemeentelijke) grondexploitatie. Centraal staat de toepassing bij gemeenten die voor eigen rekening en risico bouwgrond produceren met het doel die te verkopen of in erfpacht uit te geven. De notitie wordt ook gebruikt om de relevante artikelen van het BBV te verduidelijken of nadere aanbevelingen hierover te geven. Dit geheel maakt een adequate jaarverslaglegging mogelijk in het kader van het BBV met betrekking tot grondexploitaties en de daarmee samenhangende zaken.

Deloitte.

19
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Ten opzichte van de vorige versie van de notitie van januari 2008 zijn een aantal verduidelijkingen / aanscherpingen doorgevoerd. Deze zijn opgenomen onder de stellige uitspraken in paragraaf 1.3 van de notitie. De commissie BBV vraagt aandacht voor stellige uitspraak 4. Deze schrijft voor dat bij een geprognosticeerd verlies op een grondexploitatie direct een afboeking plaats vindt of een voorziening wordt getroffen ter grootte van dit volledige verlies.

Vanaf de jaarrekening 2012 is de bijgestelde notitie onverkort van toepassing en vervalt de notitie uit 2008.

Specifiek vragen wij aandacht voor stellige uitspraak 3. Het activeren van vervaardigingskosten op NIEGG is aanvaardbaar, maar dient beperkt te blijven tot het niveau van de huidige marktwaarde van de grond (deze dient te worden onderbouwd met bijvoorbeeld een taxatie of residuele grondwaardeberekening) . Wanneer na een raadsbesluit meer duidelijkheid bestaat over de nadere invulling van de toekomstige bouwlocatie en de daartoe nog te maken kosten, kan de verwachte marktwaarde in de toekomstige bestemming als toets worden gebruikt.

Dat betekent concreet het volgende:

- de boekwaarde kan nooit hoger zijn dan de verwachte marktwaarde;
- de ruimte voor activering wordt in eerste instantie bepaald door het verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde in de huidige bestemming;
- bij de bepaling van het verschil tussen boekwaarde en verwachte marktwaarde moet rekening gehouden worden met de overige nog te maken kosten (bijvoorbeeld infrastructurele voorzieningen) in het verdere verloop van het transformatieproces naar de verwachte toekomstige bestemming. Deze bepaling dient jaarlijks gemaakt te worden;
- als de waardering het niveau van de marktwaarde al heeft bereikt en de marktwaarde daalt, dan wordt een verliesvoorziening getroffen c.q. afgewaardeerd;
- als duidelijk wordt dat de door de raad voorgenomen bestemming in het geheel niet of slechts gedeeltelijk zal worden gerealiseerd en daardoor een lagere verwachte marktwaarde ontstaat, dan wordt een verliesvoorziening getroffen c.q. afgewaardeerd.

Wij verwijzen u naar de notitie van de commissie BBV voor verdere informatie.
(www.commissiebbv.nl, onderdeel Begroten en verantwoorden)

BBV – Notitie investeringen

In de praktijk blijkt het moeilijk te zijn investeringskredieten te beheersen. Het is weerbarstiger dan de regelgeving doet vermoeden. Investeringskredieten worden regelmatig overschreden, termijnen van uitvoering niet gehaald en het komt ook nog al eens voor dat jaargrenzen onbedoeld worden gepasseerd.

Ook het verschil tussen investeringen met een economisch nut en een maatschappelijk nut werpt vragen op. Deze laatste soort kan (bij voorkeur alleen bij wijze van uitzondering) geactiveerd worden (artikel 59.4 BBV), terwijl de investeringen met een economisch nut juist moeten worden geactiveerd (artikel 59.1 BBV). Bijdragen van derden mogen (artikel 62.2 BBV) daarop weer in mindering worden gebracht.

Ook het fenomeen “reserve kapitaallasten” werpt veel vragen en misverstanden op.

Deloitte.

20
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

In de notitie wordt, aan de hand van voorbeelden, ingegaan op de verschillende situaties waarbij op verschillende wijze investeringskredieten kunnen worden aangevraagd. Tevens wordt ingegaan op overschrijdingen van dergelijke kredieten en begrotingsconsequenties van, de vaak voorkomende, vertragingen in de uitvoering.

Wij verwijzen u naar de notitie van de commissie BBV voor verdere informatie.
(www.commissiebbv.nl, onderdeel Begroten en verantwoorden)

BBV – Notitie incidentele en structurele baten en lasten

Het doel van de notitie is om, vanwege vragen uit de praktijk, het onderscheid tussen incidentele en structurele baten en lasten te verduidelijken. De notitie bevat geen richtlijnen of aanbevelingen, maar beperkt zich tot verduidelijking van de regelgeving. De commissie hanteert hierbij het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtskader (februari 2008) en de voorstellen van het kabinet in het kader van de modernisering van het Financieel Toezicht. De volgende vier verduidelijkingen worden nader uitgewerkt:

1. Indien bestaand structureel beleid, niet zijnde een tijdelijke geldstroom, binnen de termijn van drie jaar een wijziging ondergaat dan worden de daarmee samenhangende lasten of baten in het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt. Bijvoorbeeld in het kader van de bezuinigingen besluit de gemeente in jaar t+3 geen subsidies meer te verstrekken; de daarmee samenhangende lasten worden in t+2, t+1 en t nog als structureel beschouwd.
2. Na afloop van een begrotingsjaar zullen bij het opmaken van de jaarrekening altijd wel enige (relevante) verschillen tussen de werkelijkheid en de begroting blijken. Het is van belang dat bij de analyse ex BBV artikel 28, lid a wordt bezien in hoeverre er alsnog sprake is geweest van niet begrote incidentele baten en lasten. Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid blijven naar hun aard "structureel".
3. Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten.
4. Meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een raadsbesluit en/of een toekenningsbesluit klasseren als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer is dan 3 jaar.

De van belang zijnde BBV-bepalingen zijn opgenomen in de bijlage 1 'Relevante wet- en regelgeving' van de notitie. In bijlage 2 zijn voorbeelden van baten en lasten opgenomen die als incidenteel aangemerkt kunnen worden. Voor de leesbaarheid van de notitie wordt in het vervolg waar gemeente(n) wordt gebruikt zowel gemeente(n) als provincie(s) bedoeld.

Wij verwijzen u naar de notitie van de commissie BBV voor verdere informatie.
(www.commissiebbv.nl, onderdeel Begroten en verantwoorden)

Deloitte.

21
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Uitspraak commissie BBV – verwijzing van programmarekening naar programmaverantwoording

Het BBV schrijft voor dat de jaarrekening bestaat uit de balans, de programmarekening en de toelichting op zowel de balans als de programmarekening. In de praktijk roept dit met enige regelmaat de vraag op of de toelichting niet dubbelop is. Immers in de programmaverantwoording wordt – ter beantwoording van de W-vraag: Wat heeft het gekost? – ook vaak een cijfermatige analyse en toelichting begroot – werkelijk opgenomen. Een gemeente heeft recent aan de commissie BBV de vraag gesteld of voor de toelichting op de programmarekening mag worden volstaan met een verwijzing in de programmarekening naar de toelichting in de programmaverantwoording.

De commissie BBV geeft in haar antwoord aan dat strikt formeel de analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening tot de jaarrekening behoort en niet tot het jaarverslag. Ze geeft echter ook aan dat indien de jaarstukken bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening gezamenlijk in één boekwerk wordt aangeboden, het toegestaan is te volstaan met een verwijzing in de programmarekening. Bij deze verwijzing moet dan worden aangegeven dat de analyse is opgenomen in de programmaverantwoording en dat de analyse onderdeel uitmaakt van de jaarstukken.

Daarbij beveelt de commissie BBV aan:

- Om bij het verwijzen duidelijk in de programmarekening aan te geven waar in de programmaverantwoording de analyse is opgenomen; en
- Om de analyse als één geheel op te nemen in de programmaverantwoording en deze dus niet over de verantwoording te verspreiden.

In het handboek jaarverslaggeving gemeenten 2011 hebben wij reeds bij dit vraagstuk stilgestaan. Het heeft de voorkeur in de programmaverantwoording te verwijzen naar nadere toelichtingen die zijn opgenomen in de – aan accountantscontrole onderworpen – programmarekening. Een verwijzing andersom, een in de programmarekening opgenomen verwijzing naar de programmaverantwoording, dient te worden vermeden omdat hiermee afbreuk wordt gedaan aan de zelfstandige leesbaarheid van de jaarrekening en omdat de programmaverantwoording in principe geen object van accountantscontrole is terwijl de jaarrekening dat wel is.

Indien gekozen wordt voor een verwijzing vanuit de programmarekening naar de programmaverantwoording is sprake van een kwalitatieve afwijking van het BBV. Bij het bepalen van het eventuele effect van deze afwijking op de formulering c.q. strekking van de controleverklaring dienen de volgende aspecten te worden betrokken:

- Worden de programmaverantwoording en de programmarekening tegelijkertijd openbaar gemaakt en zijn zij onlosmakelijk met elkaar verbonden?
- Zijn de gecontroleerde baten en lasten nadrukkelijk geïdentificeerd door het opnemen van een overzicht van de staat van baten en lasten op programmaniveau, inclusief de mutaties in de reserves, in de programmarekening?
- Is de analyse op de financiële afwijkingen identificeerbaar?
- Zijn het controlerend orgaan (raad) en de toezichthouder (provincie) volledig en compleet geïnformeerd?
- Is sprake van een bestendige gedragslijn die door beide partijen in meerdere casussen en langjarig geaccepteerd is?

Deloitte.

22
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Wetsvoorstel Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in de gemeentesector

Het wetsvoorstel

Op 14 januari 2011 is bij de Tweede Kamer het wetsvoorstel Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingediend door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De WNT beoogt de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (Wopt) te vervangen. Het wetsvoorstel is in december 2011 aangenomen door de Tweede Kamer. In dit artikel wordt ingegaan op de WNT voor de gemeentesector.

Beloningsmaxima en maximale ontslagvergoeding

De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, zoals nu de Wopt, maar stelt ook maxima aan de hoogte van die inkomens en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Het wetsvoorstel kent drie beloningsregimes.

Het eerste beloningsregime geldt voor de publieke sector en voor semipublieke instellingen als het onderwijs, de publieke omroep, drinkwaterbedrijven, de zorgsector en woningbouwcorporaties.
In het eerste regime mag de bezoldiging van topfunctionarissen in een boekjaar niet uitstijgen boven een beloningsmaximum, gebaseerd op 130 procent van het brutosalaris van een minister. Dit komt neer op een bedrag van € 187.340 (peildatum 1 januari 2011) aan beloning, vermeerderd met componenten voor een gemaximeerde onkostenvergoeding (€ 7.559) en het werkgeversdeel van het pensioen (€ 28.767). Maximaal in totaal dus € 223.666. De ontslagvergoeding wordt in overeenstemming met het regeerakkoord, gemaximeerd op € 75.000.
Voorts mogen er geen winstdelingen, bonusbetalingen of andere vormen van variabele beloning worden overeengekomen, tenzij dit bij algemene maatregel van bestuur wordt toegestaan.
De genoemde maxima gelden ook als de functie van topfunctionaris wordt vervuld door een functionaris die geen arbeidsovereenkomst heeft (bijvoorbeeld een interim-directeur), mits dit in een periode van achttien maanden voor meer dan twaalf maanden het geval is.
Voor leden en de voorzitters van het hoogste toezichthoudende orgaan van een rechtspersoon of instelling geldt een maximale bezoldiging van respectievelijk 5% en 7,5% van het beloningsmaximum, tenzij dit bij algemene maatregel van bestuur wordt toegestaan.

In het tweede regime mag de beloning niet uitstijgen boven de voor die sector geldende norm. Deze norm wordt door de betrokken minister vastgesteld. Dit geldt voor één sector, te weten de zorgverzekeraars. Ook voor deze sector geldt de gemaximeerde ontslagvergoeding van € 75.000.

Het derde regime houdt in dat het kabinet de beloning niet normeert.
De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de semipublieke sector als de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen van een rechtspersoon of instelling alsmede de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste onderschikten aan dat orgaan en degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

Deloitte.

23
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Sectorale beloningsmaxima
De hiervoor genoemde maxima worden genoemd in de WNT. In de WNT is de mogelijkheid opgenomen tot het vaststellen van een lager beloningsmaximum c.q. de indeling in klassen binnen een bepaalde sector.
Overschrijding norm volgens WNT
Bij overschrijding van deze normen (beloning en/of ontslagvergoeding) zal het bedrag dat boven de norm is uitgekeerd als een onverschuldigde betaling worden gezien. Dit betekent dat dit bedrag teruggevorderd kan gaan worden van de betreffende functionaris.

Openbaarmaking in de WNT
Net als momenteel bij de Wopt dient door de gemeente ook verantwoording in de jaarrekening plaats te vinden, indien sprake is van een betaling boven de norm. Voorts wordt de melding door de gemeente bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gehandhaafd.

De gemeente vermeldt van iedere (gewezen) topfunctionaris de volgende gegevens van het huidige en vorige boekjaar in de jaarrekening:

a. de naam;
b. de beloning;
c. de sociale verzekeringspremies;
d. de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen;
e. de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn;
f. de functie of functies;
g. de duur en omvang van het dienstverband in het boekjaar.

Daarnaast wordt van iedere (gewezen) topfunctionaris in de jaarrekening vermeldt de in het boekjaar verrichte uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband, alsmede de naam en functie of functies die tijdens het dienstverband zijn bekleed en het jaar waarin het dienstverband is geëindigd.

Dezelfde gegevens, met uitzondering van de naam, moeten ook worden opgenomen van iedere andere medewerker van de organisatie wiens bezoldiging de maximale norm te boven gaat. Ook de ontslaguitkeringen moeten van iedere medewerker worden gemeld als deze de norm te boven gaan.

In de jaarrekening zal een betaling boven de norm als vordering op de betrokken topfunctionaris dienen te worden opgenomen. Deze vordering dient altijd afzonderlijk te worden vermeld in de toelichting.

Rol van de externe accountant
De externe accountant stelt vast dat de gemeente bij het opmaken van de jaarrekening voldoet aan de hiervoor geschetste eisen die worden gesteld in de WNT. De externe accountant dient voorts een onverschuldigde betaling van de gemeente aan de betreffende functionaris te melden aan het Ministerie van BZK indien een vordering op een (gewezen) topfunctionaris uit onverschuldigde betaling:

a. niet in de jaarrekening is opgenomen, of
b. op het tijdstip waarop de accountant zijn oordeel geeft over de jaarrekening door de betrokken topfunctionaris nog niet is terugbetaald.

Deloitte.

Indien de jaarrekening niet de juiste en voorgeschreven gegevens bevat, meldt de accountant de ontbrekende gegevens of het ontbreken van de motivering aan het Ministerie van BZK.

Controle op de naleving van de WNT
Uit de vorige alinea blijkt dat de externe accountant een belangrijke rol speelt bij de controle op de naleving van de verantwoordingseisen van de WNT. Voorts zullen er nog door de minister personen worden aangewezen belast met toezicht op de naleving van de wet. Belastingdienst, pensioenfondsen en verzekeraars worden verplicht op verzoek de nodige gegevens ter beschikking te stellen.

De minister kan een dwangsom opleggen aan de gemeente om naleving van de wet c.q. terugbetaling van een onverschuldigde betaling van een topfunctionaris te eisen. De opgeëiste bedragen komen dan toe aan de Staat.

Overgangsregime
In de WNT zijn overgangsbepalingen opgenomen betreffende bestaande beloningsafspraken. Indien een topfunctionaris uit hoofde van de bestaande arbeidsovereenkomst meer verdient dan het wettelijk maximum, dan wordt dit voor een periode van vier jaar na de inwerkingtreding van de WNT "gedoogd". Ook een tussen partijen al overeengekomen winstdeling of bonusbetaling wordt toegestaan in de overgangsperiode van vier jaar. In deze periode van vier jaar mag het salaris alleen worden verhoogd als de verhoging en de wijze waarop deze wordt berekend al voor de inwerkingtreding van de WNT is overeengekomen.

Na de overgangsperiode van vier jaar zal het salaris in een periode van drie jaar moeten worden teruggebracht tot het geldende wettelijk maximum.

Ook ten aanzien van de ontslagvergoeding is sprake van een overgangsregime. Indien voor de inwerkingtreding van de WNT een ontslagvergoeding is overeengekomen, zal deze ook tot vier jaar na de inwerkingtreding van de WNT nog kunnen worden toegepast.

Inwerkingtreding
De WNT ligt nu in de Eerste Kamer. Er wordt een inwerkingtreding beoogd per 1 januari 2013. Inmiddels heeft de Eerste Kamer op 8 februari 2012 voor de eerste keer gebruikgemaakt van de mogelijkheid rechtstreeks voorlichting te vragen aan de Raad van State over een wetsvoorstel. Als reden wordt aangegeven dat het wetsvoorstel bij de behandeling in de Tweede Kamer vaak is geamendeerd en het wetsvoorstel tevens door de regering is gewijzigd.

De Raad van State is daarom gevraagd de gevolgen van deze wijzigingen voor het wetsvoorstel nader te toetsen. Hierbij gaat het vooral om de criteria consistentie, samenhang, rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Bijvoorbeeld in hoeverre het juridisch houdbaar is dat bestaande arbeidsovereenkomsten bij wet worden aangepast?

Deloitte.

25
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

De waarnemend vicepresident van de Raad van State heeft op 9 mei 2012 een brief gestuurd aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. In deze brief staan onder meer de volgende opmerkingen.

Het wetsvoorstel gaat zich door de wijzigingen (de aangenomen amendementen in de Tweede Kamer) meer en indringender dan in de oorspronkelijk opzet het geval was, uitstrekken over private organisaties. Hierdoor neemt de spanning toe tussen de reikwijdte van het wetsvoorstel en de suggestie in het opschrift en de considerans dat het wetsvoorstel alleen zou zien op organisaties in publieke en semipublieke sectoren.

Ook wordt opgemerkt dat inmenging in eigendomsrechten is toegestaan, indien hiermee een algemeen belang wordt gediend en de inmenging proportioneel is, dat wil zeggen dat geen persoonlijke en onevenredige zware last aan de betrokkene is opgelegd. Voor de vaststelling of een inmenging proportioneel is, moet worden bezien hoe de belangenafweging ('fair balance') is verricht.

Kortom, de Eerste Kamer zal deze punten meenemen bij de behandeling van het wetsvoorstel. Het is nog afwachten wanneer het wetsvoorstel zal worden aangenomen en of de beoogde datum van inwerkingtreding per 1 januari 2013 wordt gehaald.

Tot de inwerkingtreding van de WNT gelden de verplichtingen van de Wopt.

Deloitte.

26
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Bijlage C - Corporate Governance

Hoe biedt Deloitte ondersteuning op het gebied van corporate governance?

Deloitte heeft inzicht in de Gemeente Hillegom en kennis van de wet- en regelgeving waaraan het college dient te voldoen. Wij beschikken over informatiekanalen en -bronnen om werkwijzen en ideeën uit te wisselen waarmee het college van onze cliënten kunnen worden ondersteund. Hieronder geven wij enkele voorbeelden van de informatie en bronnen die ter beschikking staan aan Gemeente Hillegom.

Ondersteuning bestuurlijke verantwoordelijkheden

Het college moet zich ervan hebben overtuigd dat Gemeente Hillegom doeltreffende procedures hanteert voor het voortdurend vaststellen, analyseren en beheersen van significante risico's. Daarnaast moet u erop kunnen vertrouwen dat u van belangrijke kwesties op de hoogte wordt gesteld en dat deze op de juiste wijze worden opgelost. Een belangrijk onderdeel van onze verantwoordelijkheid als onafhankelijke accountant van Gemeente Hillegom is ondersteuning te bieden aan de raad bij het uitoefenen van haar controlerende taak.

Center for Corporate Governance

Het Center for Corporate Governance van Deloitte biedt een grote hoeveelheid resources. De website van het Center geeft informatie en instructies aan de hand van relevante artikelen en links naar bruikbare tools. Ook kan specifieke training worden gegeven aan het college van de gemeente. Deloitte heeft diverse opleidingsprogramma's verzorgd voor colleges en raadsleden, waaronder specifieke programma's door enkele van onze meest ervaren professionals. Het Center for Corporate Governance organiseert gedurende het jaar ook verschillende zogenoemde 'Dbriefs'. Dit zijn live webcasts waarin onze cliënten waardevolle inzichten kunnen opdoen over ontwikkelingen die van belang zijn voor hun gemeente. De Corporate Governance Dbriefs richten zich op onderwerpen die direct relevant zijn voor colleges en raadsleden.

Deloitte.

27
21 september 2012
003.021/2012/007-ah

Bijlage D - Ontwikkelingen binnen de sector

Inzicht geven in de sector

Deloitte begrijpt de sector waarin Gemeente Hillegom opereert en beschikt over informatiekanalen en middelen om sectorkennis en ideeën te delen. Ons opdrachtteam kan een visie ontwikkelen ten aanzien van relevante branche gerelateerde kwesties waarmee u mogelijk wordt geconfronteerd. Omdat het de trends binnen de gemeentesector doorgrondt, is het Deloitte-team beter in staat risico's tijdens het controleproces te signaleren en deze aan te pakken. Onze teamleden, die per branche zijn aangewezen, hebben op alle niveaus ervaring met dienstverlening aan cliënten in uw branche. Deze ervaring, gecombineerd met het volgen van op de sector gerichte training, stelt hen in staat doorlopend relevante inzichten in de sector te bieden.

Een aantal andere voorbeelden van de informatie en middelen die aan Gemeente Hillegom ter beschikking staan, wordt hieronder genoemd:

- Handboek Gemeenten 2012. Dit is een jaarlijkse publicatie van Deloitte gericht op bestuurders, toezichthouders, controllers en andere bij onderwijsinstellingen betrokken personen en gaat in op diverse verslaggeving technische, fiscale, juridische en governance vraagstukken.
- Checklist jaarverslaggeving Gemeenten 2012 op basis waarvan gemeenten op eenvoudige wijze kunnen vaststellen dat hun jaarrekening voldoet aan alle inrichtingsvereisten.

Vakdeskundigen

Deloitte heeft ervaren vakdeskundigen tot haar beschikking, die bij de opdracht kunnen worden betrokken indien dit nodig mocht zijn.